

O LABRADOR E O LOBO (1)

Museo
do Pobo
Galego

instituto de
estudos das
identidades

NOME DO DOCUMENTO: MPG_NoCa_0036_001_id2950_D
AUDIO DE REFERENCIA: MPG_NoCa_0036_001_id2950.mp3
TIPO DE REXISTRO: Rexistro directo dun evento. Conto
MATERIAL DISPOÑIBLE: Audio mp3 (editado e dixitalizado pola compiladora)
 Transcripción de texto
DURACIÓN DO AUDIO: 0:05:35

DATOS DA RECOLLIDA

- **DATA DA RECOLLIDA:** 1998
- **LOCALIZACIÓN:**
 - Concello:** Mondariz
 - Provincia:** Pontevedra
 - País:** Galicia
- **INFORMANTE**
 - Nome:** Elisardo Rei
 - Idade no momento da recollida:** 65 anos
- **RECOLLEDOR/ORA:** Raquel Mouriño Lorenzo
- **COMPILADORA:** Camiño Noia Campos
- **COLECCIÓN:** Camiño Noia (NoCa)
- **CLASIFICACIÓN E REFERENCIAS DESTE CONTO NOS CATÁLOGOS TIPOLÓXICOS DE CAMIÑO NOIA:**
 - Título xenérico:** O labrador e o lobo – *The fox and its members*
 - Tipo:** Contos de animais
 - Subtipo:** Animais salvaxes e humanos
 - Referencia:** 154 AT

Museo do Pobo Galego

instituto de estudos das identidades

CONTEXTO

Durante os anos 90 do século XX, a catedrática emérita e profesora de filoloxía galega María Camiño Noia Campos dirixiu un valioso proxecto de recollida, catalogación e divulgación do conto galego de tradición oral. Neste proceso foi imprescindible a axuda do seu alumnado e de bolseiros, que participaron nas recollidas de campo gravando a persoas que aínda recordaban contos e que ademais sabían contalos. Os traballos, que se realizaron en Galicia e nas áreas de lingua galega de Asturias, León, Zamora e Cáceres, constitúen hoxe unha testemuña única dun rico patrimonio que estaba a piques de desaparecer. O froito de traballar con todo este material plasmouse en varias obras - citadas máis abaixo na bibliografía - nas que Camiño Noia sistematizou a narrativa galega oral de acordo a criterios recoñecidos internacionalmente. Nomeadamente, a súa última obra *Catalogue of Galicia Folktales* - editada pola prestixiosa Kalevala Society de Finlandia - coloca o conto galego dentro da tradición oral europea, dándolle un espazo de referencia no folklore internacional.

O APOI dispón actualmente, grazas á cesión de Camiño Noia, dos materiais orixinais froito das recollidas: a colección completa das gravacións e as transcripcións cos datos de campo. Presentamos o seu material seguindo os criterios do catálogo tipolóxico realizado pola propia compiladora.

NOTAS SOBRE A TRANSCRICIÓN DO TEXTO

A transcripción foi tomada dos documentos cedidos pola compiladora.

Respectouse a pronuncia da persoa e as palabras e expresións coloquiais transcribíronse tal e como foron ditas.

BIBLIOGRAFÍA

NOIA CAMPOS, Mª Camiño (2010): *Catálogo tipolóxico do conto galego de tradición oral: clasificación, antoloxía e bibliografía*. Vigo: Universidade de Vigo, Servizo de Publicacións.

NOIA CAMPOS, Mª Camiño (2002): *Contos galegos de tradición oral*. Vigo: Nigratreá.

NOIA CAMPOS, Mª Camiño (2021): *Catalogue of Galicia Folktales*. Kalevala Society.

PALABRAS CHAVE

conto, narración, fábula, labrador, lobo, raposo

EDICIÓN DA PRESENTE FICHA: Sara Santalla Iglesias

Museo
do Pobo
Galego

instituto de
estudos das
identidades

TRANSCRICIÓN

Esto eran un labrador e un lobo. Resulta de que, entón, o labrador estaba labrando unha veigha. Veña, labra que te labra, pero resulta que un boi era un mangante e non quería traballar. E o tipo deulle uns verghallazos pero nin así. Entón encabreouse tanto “si viñera un lobo e te comera”. Entón, seghiu traballando, seguiu traballando pero de alí a un pouco, eu non sei como mira alí para un lado, e alí mira ó lobo. Mecachis en dies, o home xa se puxo todo cabreado, “qué pasará aquí, Dios Mío?”.

Entón acercouse alí e preghuntoulle:

- E usted que fai aquí, señor lobo?

- Nada, entón non dixeches fai un pouco que che viñera un lobo para che come-lo boi?

- Pois si pero eu díxeno de broma porque estaba rabeado por culpa deste boi que non

traballa pero ai, Dios Mío! que non quero... Porque me fai moita falta para labrar outras veighas.

- Non, non, non, non ... ou che como o boi ou te como a ti, unha das cousas.

- Bueno, entón terás que comerme o boi pero polo menos déixame acabar de labrar esta veigha porque despois entón qué fagho.

- Bueno, pois entón vou esperar un pouco pero tan pronto acabes de labra-la veigha, eu téñoche que come-lo boi.

- Bueno, pois entón espera un pouco. Espera un pouquiño aí por favor ai, Dios Mío!

Pero empezou a chorar o home seghiu labrando. Entón mentras o lobo púxose debaixo do carro, púxose debaixo do carro á sombra. E o home seghiu labrando pero, claro, púxose a chorar. E de alí a un pouco apareculle por alí unha raposa e dixo:

- Compadre, usted por que chora?

- Ai, Dios Mío, Jesús! E que eu estaba cabreado con este boi e dixen que si viñera un lobo e mo comera. E agora vén, e quéreme come-lo boi e eu despois cómo vou facer, qué vai ser da miña vida.

- Mire compadre, usted quere que non lle coma o lobo?

- Por Dios! Entón non!

- Pois si me dá unha galiña das boas que teña ustez alá no seu corral, eu fago para que non lle coma o boi.

Museo
do Pobo
Galego

instituto de
estudos das
identidades

- Pois astá, non che dou unha, que chas dou todas.

- Bueno, mire, eu vou para alí para arriba para aquel monte, póñome detrás daquel penedo el que non me mire! O lobo que non me mire senón ighual me come a min e cando eu lle diga: labrador, usted vaime contestar: qué quere cazador?

- Bueno, pois está ben, moi ben.

Entón aí marchou o raposo polo monte arriba e púxose detrás dun penedo. Entón desde alá, desde detrás do penedo, grítalle:

- Labrador!

E dícelle entón:

- Qué queres cazador?

Entón xa aí, o lobo púxose coas orellas gichas “concho! Anda aí un cazador que igual me vai a matar”.

E dixo:

- Qué iso que está debaixo do carro?

E díxolle o lobo:

- Dille que é un cañoto.

E díxolle entón o labrador:

- É un cañoto.

- Ah! Pero alá na miña terra bótano enriba do carro.

Entón díxolle o lobo:

- Bótame enriba do carro pero bótame con xeitiño e coa cabeza p´a atrás para que non me mire o cazador senón xa me tira un tiro”.

- Bueno, bueno, entón foi o labrador e colleu o lobo e púxoo enriba do carro.

Volve outra vez a raposa desde alá d´arriba:

- Labrador!

- Qué queres cazador?

- Pero alá na miña terra átano cunha corda pa que non caia polo camiño.

- Ah! Bueno, bueno.

- Mira, átame pero átame despaciño non me vaias aforcar.

Entón vai o labrador e atouno e atauno con xeitiño e tal. Entón volve outra vez a raposa:

- Labrador!

E dícelle:

- Qué queres cazador?

- Pero alá na miña terra clávanlle a machada para que non caia polo camiño.

E vai e díxolle o lobo:

- Clávama, fai que ma clavas pero non ma claves, clávaa no carro. E vai o labrador e, zas! Chantoulla na cabeza e matou o lobo. Matou o lobo, entón a raposa veu para abaixo. Veu para abaixo e di:

- Bueno, entón agora temos que ir a busca-la galiña.

- Bueno, pero entón, por favor, espere que acabe aquí, que vamos busca-la galiña.

E, acabou de labrar, e marcharon para a casa.

Marcharon p´a casa, vai o labrador dícelle á muller:

- Mira, tes que me traer unha galiña para acá porque pasou - Contoulle o detalle: que queríanlle comer o boi pero que a raposa lle salvou de que llo comeran e que lle tiña que dar unha galiña. Efectivamente, foi buscarlle a galiña pero a muller en vez de botarlle unha galiña dentro do saco, botoulle unha cadela, que tiña alí atada contra unha cadea, dentro do saco. Trúxolle a cadela e cando viña polo camiño o labrador, dicíalle a raposa: «Por San Pedro e por San Xoan, cheírame a barbas de can».

E díxolle:

- Non, non, o que pasa é que a galiña é moi gorda e avulta muito.

- Ui! Por San Xoan e por San Pedro, a min cheírame a barbas de perro.

- Que non, non, pode estar seghuro que non é ningún can que é a ghalíña.

Efectivamente, vai a raposa colle o saco ó lombo e escapa para o bosque para cerca dunha fonte para comela e mandarlle un trago por riba. Alá vai, arriba, po medio do bosque, chegha a cerca dunha fonteponse a abri-lo saco. Ó abri-lo saco, a, centella!, aí sae a cadela detrás da raposa. Zácala, zácala, zas para o medio do monte me cagho en diez! E ó cheghar alá a cerca dun descampado, mandoulle terra para atrás coas patas e ceghona e quedou alá a descansar un pouco. E entón empezoulle a dicir ás canivelas: «Ai, miñas canivelas que nunca levástedes carreira coma elas!, heivos de reghalar unhas zapatillas para ir á festa». E vai e dille ás orellas:«E vós, miñas orellíñas, que tanto escoitástedes detrás para mirar onde viña a cadela, para que non me collera».E entonces díxolle o cú:

- Eh, tí! E a min que me dás?

- Ah, tú! Condanado, que bo traballo me deches, traerte debaixo do rabo ou se non comíame a cadela.